

Konferenciaelőzetes

GLOBAL WORDNET CONFERENCE (WORDNET VILÁGKONFERENCIA) 2008

A Global Wordnet Association (GWA, <http://www.globalwordnet.org>, Wordnet Világszervezet) felkérésére a Szegedi Tudományegyetem Informatikai Tanszékcsoportja rendezi meg 2008. január 22–25. között a negyedik Wordnet Világkonferenciát (GWC'08) Szegeden. A konferencia kétévente kerül megrendezésre, 2002-ben Indiában, majd 2004-ben Csehországban és legutóbb 2006-ban Dél-Koreában tartották.

A számítógépes nyelvészetben a *wordnet*, elterjedt magyar nevén a *fogalomháló* vagy *nyelvi ontológia* a fogalmakra vonatkozó strukturált emberi tudás egyfajta gépi reprezentációja. A fogalomháló formálisan definiált fogalmak és relációk adatszerkezete, amelynek segítségével szemantikai következtetések végezhetők. A fogalomháló alapegységei az egyes fogalmak szinonimáit egybegyűjtő szinonimahalmazok (angolul *synsets*), amelyeket különböző szemantikai relációk kötnek össze; közülük legfontosabbak az alá-fölrendeltséget kifejező hiponímia-hipernímia, illetve a rész-egész viszonyokat leíró meronímia relációk.

A világban létrehozott fogalomháló köztül kiemelkedik a Princeton WordNet és az EuroWordnet kezdeményezés. A Princeton Wordnet az angol nyelv lexikális mintázatait szervezi jól kezelhető fogalmi hálózatba. En-

nek továbbfejlesztése az Európai Közösség által támogatott EuroWordNet (1996–1999). A legfontosabb különbség a két rendszer között, hogy míg a Princeton WordNet kizárólag angol nyelvű, az EuroWordNet jelenleg nyolc nemzeti nyelven elérhető (angol, holland, spanyol, olasz, francia, német, cseh, észt). Az EuroWordNet kifejezett célja a többnyelvűség támogatása. Jelenleg körülbelül még húsz további nyelven folyik EuroWordNet-fejlesztés. A Wordnet Világszervezet (GWA) olyan kezdeményezés, amelynek célja a vonatkozó tudományos műhelyek együttműködésének megteremtése, az új fejlesztési irányok és alkalmazások kutatása.

A konferencia rendezésében fő szerepet tölt be a Princeton Wordnet projekt, az EuroWordnet projekt, a GWA és az ACL-SIG-LEX. A szegedi konferencia elnökei: Dr. Christiane Fellbaum a Princeton Egyetemről és Dr. Piek Vossen a GWA elnöke, a hollandiai Amszterdam Egyetemről. A konferencia programbizottságában helyet kapnak Európa tizenhárom országa, valamint az USA, Japán, India, Korea és Kína vezető kutatói. A konferenciákon általában harminc-negyven előadás hangzik el, és húsz-harminc posztert mutatnak be a fogalomháló építésének és alkalmazásának kérdéseiről.

A konferencia fontosabb témakörei: *a fogalomhálók és a nyelvészet (a szemantikus relációk analízise, a szavak jelentéseinek elméleti definíciói); a fogalomháló architektúrája (nyelvfüggő és nyelvfüggetlen komponensek); a fogalomhálók fejlesztésének eszközei és módszerei, a fogalomháló mint a természetesnyelv-feldolgozás és gépi fordítás lexikális erőforrása, a fogalomháló alkalmazásai (információvisszakeresés és információkinyerés, dokumentumkategorizálás, automatikus hiperhivatkozás-építés, nyelvtanítás); szabványosítás és elérhetőség.*

A konferenciát rendező Szegedi Tudományegyetem Informatikai Tanszékcsoportja 1999 óta vesz részt konzorciumi partnereivel számítógépes nyelvészeti fejlesztésekben, magyar nyelvi erőforrások építésében. Ezek közül is kiemelkedik a Szeged Korpusz és Treebank, illetve a magyar EuroWordnet projekt. A szegedi intézményből a programbizottság tagjai: Csirik János és Alexin Zoltán.

A konferencia honlapja: <http://www.inf.u-szeged.hu/gwc2008>

NETWORKS 2008

13. TÁVKÖZLŐ HÁLÓZATOK STRATÉGIÁJA ÉS TERVEZÉSE NEMZETKÖZI KONFERENCIA

A huszonhét éves múltra visszatekintő, kezdetben három-, később kétevente megrendezett infokommunikációs hálózatok stratégiai és tervezési kérdéseivel foglalkozó nemzetközi konferencia (International Telecommunications Network Strategy and Planning Symposium, röviden: Networks) 1994-ben járt már Budapesten. Először 1980-ban Párizs, majd Brighton (Egyesült Királyság), Innisbrook, Florida (USA), Palma de Mallorca (Spanyolország), Kobe (Japán) volt a konferencia helyszíne. Budapest után már kétevente rendezett konferenciák helyszínei: Sydney, Sorrento, Toronto, München, Bécs és 2006-ban Új-Delhi. 2008. szeptember 21–25 között a Networks visszatér Budapestre.

A kezdetben csak távközlő hálózatok tervezési, optimalizálási kérdéseivel foglalkozó

konferenciasorozat témaköre – a hálózatok szerepének felértékelődésével, a technológiák és alkalmazások sokaságának megjelenésével, összetettebbé és mindennapi életünk részévé válásával – az egybeforró távközlő és informatikai (számítógép) hálózatok és szolgáltatásaik stratégiai és tervezési kérdésköreire szélesedett ki. A Networks konferencia szinte valamennyi infokommunikáció hálózatos témakört lefed, amellyel e lapszámban az Olvasó találkozott. A Networks konferenciák többi hálózatos konferenciától megkülönböztető sajátossága a hálózatfejlesztők, üzemeltetők, szolgáltatók, illetve a szolgáltatások szempontjainak nagyobb hangsúlya. A konferenciák résztvevőinek megoszlása a szolgáltatók, gyártók és kutatók közt egyenletes, így a kutatók érdekes és fontos gyakorlat ihlette problémá-

kat ismerhetnek meg, míg az ipari résztvevők tájékozódhatnak az új irányzatokról, megoldást találhatnak problémáikra. A plenáris és szekcióüléseken elhangzó tudományos előadásokon kívül az egyes szakterületek neves képviselői kerekasztal-beszélgetések alkalmával is ismertetik véleményüket, vitáznak egymással és a hallgatósággal. Hosszabb ismeretterjesztő, oktató jellegű előadások is elhangoznak az új irányok átfogó bemutatását célozva. A kapcsolódó kiállításon számos hálózattervezéssel és optimalizálással kapcsolatos eszközt, szoftvertermékeket mutatnak be.

A 2008-as konferencia témái három fő irány köré csoportosulnak:

- A fix (vezetékes) és a mobil-, a távközlő és az informatikai hálózatok konvergálnak, fejlődésük olyan irányba tart, hogy tetszőleges szolgáltatást tetszőleges hálózati infrastruktúra segítségével szolgáltatathassunk. Még nincsenek kiforrott megoldások, a szolgáltatások jelenlegi és még nem ismert jövőbeni formái sokaságának nyújtására kell hatékony megoldásokat találni, és arra, hogy ez milyen modernizációs forogatókönyvek mentén érhető el leggazdaságosabban a jelenlegi hálózatokból kiindulva. A konferencia alcíme, mottója ezért is: *Konvergencia kibontakozásban* (Convergence in Progress).
- A tervezés és optimalizálás a hálózatok hatékonyabb kialakítását, üzemeltetését; jobb minőségét, biztonságát célozza. A feladatok pontos megfogalmazása és gyors megoldása a kulscs kérdés, amelyhez matematikai modellek és módszerek sokaságát (például: gráfelmélet, hálózati folyamatok, kombinatorikus optimalizálás, heurisztikus megoldások) hívjuk segítségül.
- Az infokommunikációs hálózatok és szolgáltatások technológiai és piaci szabályozása serkentheti, de korlátozhatja is a fejlődést,

a konvergencia előrehaladását. A gyors műszaki fejlődés és gazdasági változások közepette kulscs kérdés időálló, harmonizált szabályozási elvek és eljárások kialakítása. Néhány érdekes kérdés melyekre a konferencián elhangzó előadások keresik a választ:

- Hogyan egységesíthetők a vezetékes és mobil-, az adat- és távbeszélőhálózatok?
- Milyen a konvergenciának a gazdasági háttere, vetülete? Milyen üzleti modelleket feltételezzünk?
- Milyen új architektúrák, protokollok szükségesek a konvergencia végigviteléhez?
- Milyen szolgáltatások várhatók? Ezeknek milyenek a hálózattal szemben támasztott követelményeik?
- Milyen hálózatüzemeltetési és vezérlési kérdések merülnek fel?
- Milyen lesz a konvergencia, új generációs hálózatok teljesítőképessége?
- A különböző szolgáltatások milyen forgalmat generálnak? Hogyan becsülhető, jelezhető előre a forgalom?
- Hogyan tervezzük meg a hálózatunkat, hogyan válasszunk útvonalat, hogyan terelgessük forgalmunkat az optimális teljesítőképesség érdekében?
- Hogyan őrizzük meg a szolgáltatások zavartalan működését a hálózat egyes elemeinek meghibásodása esetén; hogyan védjük bizalmas adatainkat illetéktelenektől?

A Networks 2008 konferenciát a BME Távközlési és Médiainformatikai Tanszéke (www.tmit.bme.hu) és a Hírközlési és Informatikai Tudományos Egyesület (www.hte.hu) szervezik. A Nemzetközi Irányító és Tudományos Bizottság (IMSC) elnöke Sallai Gyula (sallai@tmit.bme.hu), a Programbizottság (TPC) elnöke Cinkler Tibor (cinkler@tmit.bme.hu). A Networks 2008 konferencia honlapja: www.networks2008.hu, www.networks2008.org